

ogsaa førend det har vist sig, om der kan tilvejebringes en foranderlig Indtægt, som kunde veje op mod den foranderlige Udgifts Fluktuationer.«

Denne Udtalelse, der staar i god Samklang med den forudseende Varsomhed, der ogsaa i andre Henseender præger den nævnte Betænkning, var sikkert paa det daværende Tidspunkt overmaade vel begrundet, naar Hensyn tages til Statens daværende finansielle Forhold. Man arbejdede for to Menneskealdre siden med et i alt væsentligt fra Aar til andet fast Budget, der gjorde det til en tvingende Nødvendighed for Staten at sætte Tæring efter Næring i ganske anden Forstand end nutildags.

Den stærke Udvidelse af Statens Virkeomraade, baade med Hensyn til Varetagelsen af de egentlige »Statsformaal« i dette Udtryks oprindelige Betydning og ved Inddragning under Statsadministration af omfattende Grene af Erhvervslevet, har naturlig medført gennemgribende Forandringer i Statsbudgettets Karakter. Selv om der i denne Sammenhæng bortses fra de øjeblikkelige, ved Verdenskrigen fremkaldte overordentlige Forhold, er det let at paavise en Mangfoldighed af Omraader, hvor Staten finansielt løber en Risiko, som man i ældre Tid vilde vige tilbage for. Eksempelvis skal her kun peges paa Driften af Statsbanerne, eller paa den samlede Sum af økonomiske Forpligtelser, som Staten har paalagt sig selv gennem Sociallovgivningen.

Men det maa da ogsaa erindres, at der lige overfor den forøgede Bevægelighed i Udgiftsbudgettet staar til Raadighed for Staten et System af Indtægtskilder, som er langt mere elastisk end Fortidens. Der skal i saa Henseende navnlig peges paa Indkomst- og Formueskatten, men iøvrigt er jo ogsaa Indtægterne af Statens Erhvervsvirksomheder af den Art, at de — om Nødvendigheden byder det — kan bringes til at flyde rigeligere.

I al Almindelighed tør det vistnok siges, at de Betæneligheder mod Forslaget om

Løn efter Priser, der maatte rejses ud fra finansielle Hensyn, i Praksis vil vise sig at være ubegrundede. Medens man naturligvis ikke kan komme bort fra, at en Lønningsreform, hvorved det hele Niveau for Normallønningerne hæves, virker som en forøget Belastning af Statsregnskabet, en fast Udgiftsforøgelse, hvortil der eventuelt maa anvises Dækning gennem Forøgelse af de faste Indtægter, forholder det sig formentlig anderledes med Udgifterne til Lønreguleringstillæg. Stigning i Varepriserne gaar i Reglen jævnsides med Opgang i Næringslivets Konjunkturer; dermed følger almindeligvis stigende Toldindtægter, øgede Indtægter fra Statens Samfærdselsvirksomheder o. l., stigende Udbytte af de personlige Skatter. Selv med uforandrede Satser og Takster vil alle disse Indtægtskilder have en Tendens til at flyde rigeligere i Tider med høje Priser end i Tider med lave Priser. Den samme Aarsag, som foranlediger Udgiften til Lønreguleringstillæg, vil saaledes i hvert Fald delvis hidføre Dækningsmidlerne. Eller rettere sagt: Behovet for Midler til Lønreguleringstillæg og de øgede Statsindtægter vil have den samme Aarsag. Omvendt: i »daarlige Tider«, hvor der er forholdsvis Stilstand i Forretningenslivet, hvor Befolkningens økonomiske Niveau og dermed Skatteevnen er nedadgaende, og hvor Statens Indtægter derfor mindskes, vil ogsaa Priserne som Regel være lave, hvorved der gennem Lønreguleringsfradrag hidføres en Besparelse for Statskassen.

Uagtet Tanken om Indførelse af bevægelig Løn har fundet betydelig Tilslutning indenfor Kommissionen, og uagtet det er erkendt, at dette Princip vilde være praktisk gennemførligt (hvorom nærmere henvises til det som Bilag aftrykte Lovudkast), stiller Kommissionen dog ikke Forslag om, at Statstjenestemændenes Lønforhold nu ordnes efter dette Princip. Om Grundene hertil henvises til den under Afsnit II givne Redegørelse for det af Kommissionen foreslaaede Lønningsystem.